

MEMORIAL
Generał + Main Witek

Brak adresu

AK
Lwów

SAWIAK - Żelazowska
Kazimiera

ps. „Siostra”

1847/USK

SPIS ZAWARTOŚCI TEJ CZKI — SAWIAK - Żelazowska Kazimiera
ps. „Siostra”
1844/Wsk

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa —
- I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —
- I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora —
- III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —
- III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —
- III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

VI. Fotografie —

II - Materiały uzupełniające relację

- Relacja uczestniczek WSK w 1939-1945r., Kuzmiera Świątek-Zelazowska, Siostry, Lw:3 Wspomnienia Śpiżaków. Zarząd Główny Związek Śpiżaków Komisja Historyczna tom 7., fragment przepisany przez J. Marciniak, rękop. (kopia), k. 1 s. 1-2

Relacja uczestniczki W.S.K. w 1939-1945r

Karimiera Sawiak-Żelazowska

urodz. w 1913r

córka: Tomasz i Marceli z Bilin'skich Socjalców
mieszkała w Bydgoszczy od 1921r do 1939r

Wykształcenie średnie. Ojciec oficer WP zginięty w wrześniu 1939r na Pomorzu. Matka z 3-ma córkami z chłobą wybuchu wojny wyjechała do Lwowa, gdzie mieszkała jej rodzina Bilin'scy. Tam przebywała okres okupacji sowieckiej, niemieckiej. Po aresztowaniu córek Karimierzy i dworku matki przedostała się do Bydgoszczy. Córki z Sybiru wracają 6.XI.1948r

W lutym 1942r do ATK kolejarzki z polikliniki, w której pracowała Karimiera jako sanitariuszka. Dr Peterarska zacięgnęła Karimierz do służby kouspi-racyjnej. Nieznana mi była jej funkcja w ATK. Recej się domyślałam. Spelniałam polecenia ślepo, o nic nie pytałam. Pomagałam przy kol-portażu gazety podziemnej. Rebitam użytko, co Polka powinna robić, jako patriotka wierna swej Ojczyźnie, z własnej nieprzymuszonej woli. „Gdy kolejarzki z ATK doświadczały się, że moje siostry pracują w redakcji „Gazety Dniowskiej” - a była tam możliwość zdobycia papieru czy farby drukarskiej - poprosiły mnie abym od czasu do czasu poratowała je tymi starożaciami. Zaczęły kwazić pacelki. Ja miałam pseudonim „Siostra”. Poznałam kuzynką koleżanki - Macieję Łósefa. Był korespondentem frontowym - pseudonim „Pęd”. Przynosił najnowsze wiadomości o gazetkach podziemnych. Jemu dostarzałam papier i farby drukarskie. Jego stałym terenem był Łuck - Kiewce, gdzie w K. Dębkowskiego nie plebani był stały punkt kontaktowy. „Pęd” dostarzał i odbierał meldunki o ruchach wojsk niemieckich. Był oficerem w polskim zbiegiew z obozu ZSRK. Zmarł w 4-wcu 1986r. „Wiosna 1943r cofe się front niemiecki. Gestapo zabiło już rozstrzelac wybitnych lwowianin profesorów i inżynierów Żydów. Ukraińcy po wsiach i miasteczkach mordują Polaków. Onie 22 lipca 1944r - przeyliśmy zacięcie 4-dniowe walki o Lwów. Działania radzieckie wprzerwały oddziały lwowianin ATK w liwie przed trach tyrisy. 26 lipca 1944r do Lwowa wkroczyła wojska ra-

dzieci... Na murach domów zostały rzeźbione plakaty z podpisem komendanta A.K. [Sic] Zbrojnych w kraju. Rozkazem dnia 28.VII.1944 r oddziały Armii Krajowej są rozwiązane i mają złożyć broń... Z końcem lipca aresztowano w trybunach almonców w Łowic i wywieziono w głąb ZSRR.

„ W grudniu 1944 r został aresztowany na ulicy Wojtek Nowakowski z AK,

„ 5 marca 1945 r NKWD aresztowało mnie z siostrą Juddką osobno na Przeglądach. Razem w więzieniu siedzieli z nami: prawnik Jan Brzeźnik, student Wojtek Nowakowski - lektor, i ks. prałat Chwirut. Ze mną było 4 Polki

✓ Kłeksowa Trema mgr farmacji zorienta kilkumiesięcznego synka, GUSDWISKA,

✓ W Salek Tonja, Głuchowski Zofia, no i ja Saviak ^{Kazimiera} Kociągowa. Ukraiński było 32,

Wszystkie byliśmy polityczne. Wiosną 1945 spotkałam się wrocie z siostrą

Juddką i innymi Polkami jak depozytowane kryptony - Rutkowski, mgr farmacji

Wojtek Manię i starszą panią o nazwisku Węsierska. Zaprzyjrzam się

do tej celi z Łęgoszowski... 21.IV.1946 r odczytanie wyroku, który zapadł

w Moskwie: 5 lat zrytki... Juddka dostała taki sam wyrok... 5 lat zrytki... „

„ Później Charków - Kijów - Ural do Kujbyńska - Sierdiorowskie - Tagry.

Magnitogorsk - Aktiubinsk tu spotykam siostrę Juddką, pracujemy w hotelu.

Latem przemieścimy 2 Polkiot ze Łowic - są we zerałwie, Andżej Rudzieli

ubrały w mundur WP... drugi dyrektor teatru Łowickiego a rodzina Cinków

z Sankt Petersburga, gdzie ojciec był sądem... W lipcu 1948 r NKWD przedłożył nas na

pod kierownictwem obojczyku... Na początku listopada 1948 r urządzono nam

dokument - przepustkę... mamy opuścić teren ZSRR... a podróż nie własny koszt... „

Kazimiera Saviak - Głuchowska „Siostry” Wspomnienia Sybiraków
zaged Główny Związek Sybiraków Komisja Historyczna tom 7.

Przepraszam dla Archiwum USC w Toruniu Głuchowska U-122

SAWIAK-ŻELAZOWSKA Kozimiera

